

Noua procedura ANAF de înregistrare fiscală din oficiu redefinesc responsabilitățile autorităților și aduce garanții procedurale noi în beneficiul contribuabililor

Noua Procedura de înregistrare fiscală din oficiu sau la cererea unei alte autorități care administrează creanțe fiscale, aplicabilă contribuabililor care nu și-au îndeplinit obligația legală de înregistrare fiscală, este instituită oficial prin Ordinul președintelui ANAF nr. 2430/2025. Publicată în MO nr. 1023/2025, procedura înlocuiește vechiul Ordin al președintelui ANAF nr. 2921/2016 și aduce schimbări esențiale în modul de identificare și înregistrare din oficiu a subiecților de drept fiscal.

Se poate vorbi acum despre un mecanism mai clar, mai detaliat și mai eficient de identificare fiscală a contribuabililor, care vine să consolideze cooperarea între ANAF, instanțele judecătorești și organele fiscale. Practic, procedura redefinesc responsabilitățile instituționale, accentuează garanțiile procedurale ale contribuabililor și optimizează fluxul administrativ aferent înregistrărilor fiscale din oficiu.

Procedura se aplică tuturor persoanelor sau entităților care intra într-un raport juridic fiscal, dar care nu au procedat la înregistrarea fiscală obligatorie. De asemenea, noua procedură se aplică persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau profesii liberale, fiind însă exceptate persoanele fizice care dețin cod numeric personal.

Trebuie menționat, totodată, și faptul că procedura este aplicabilă inclusiv în cazul în care procedura de înregistrare fiscală, din oficiu sau la cererea altei autorități care administrează creanțe fiscale, a fost inițiată în baza fostei reglementări.

Spre deosebire de reglementarea anterioară, procedura **conferă organelor fiscale locale dreptul de a solicita atribuirea unui număr de identificare fiscală pentru contribuabilii nerezidenți care dețin proprietăți în România, dar nu au un cod fiscal atribuit**, aceasta fiind una dintre cele mai importante noutăți legislative. De asemenea, se clarifică atribuțiile organului fiscal central competent, acesta fiind diferit în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități economice independente sau profesii liberale față de cazul persoanelor juridice.

Înregistrarea fiscală din oficiu poate fi realizată în baza constatărilor compartimentelor de specialitate din cadrul ANAF, în baza actelor organelor de control fiscal, în temeiul hotărârilor judecătorești definitive sau la sesizarea unităților administrativ-teritoriale privind sediile secundare neînregistrate.

O modificare importantă față de vechea reglementare este reprezentată de restrângerea categoriei actelor administrativ-fiscale emise de organele de control în baza cărora este posibilă înregistrarea fiscală din oficiu. Potrivit noii proceduri, înregistrarea fiscală din oficiu poate fi efectuată numai în baza actelor care au rămas definitive prin neexercitarea căilor de atac prevăzute de lege sau prin hotărâre judecătorească definitivă.

Procesul de înregistrare din oficiu începe cu emiterea unei notificări privind înregistrarea fiscală din oficiu, cu excepția cazurilor în care baza înregistrării o constituie acte ale organelor de control ramase definitive sau, după caz, hotărâri judecătorești definitive. Notificarea trebuie să menționeze termenul până la care contribuabilul se poate prezenta pentru audiere, expresie a dreptului de a fi ascultat prevăzut la art. 9 din Codul de procedură fiscală.

Apar aici **alte două elemente noi** aduse de noua procedură. Astfel, dacă contribuabilul nu se prezintă la audiere și nu refuză explicit în scris participarea, ANAF trebuie să trimită o invitație suplimentară în termen de 10 zile, stabilind un al doilea termen de audiere. Pe de altă parte, audierea se consideră îndeplinită în cazul contribuabililor care, ca urmare a notificării, au refuzat explicit în scris să se prezinte la termenul stabilit de organul fiscal.

După termenele prevăzute, ANAF verifică dacă contribuabilul a depus declarația de înregistrare sau a justificat lipsa obligației de a se înregistra fiscal. Dacă nu, compartimentul de specialitate întocmește un referat în baza căruia se atribuie codul de identificare fiscală, se emite certificatul de înregistrare fiscală și decizia de înregistrare fiscală din oficiu, comunicate simultan contribuabilului. Pe lângă înregistrare, se pot aplica și sancțiunile aferente depunerii cu întârziere a declarației fiscale.

Compartimentul de specialitate încetează procedura de înregistrare fiscală din oficiu și întocmește un referat motivat în cazul în care contribuabilul depune declarația de înregistrare fiscală sau în cazul în care, cu ocazia audierii, contribuabilul prezintă organului fiscal central competent documente din care rezultă că nu are obligația de a solicita înregistrarea fiscală. Încetarea procedurii de înregistrare fiscală din oficiu se aduce de îndată la cunostința contribuabilului.

Prin noile modificări legislative sunt mai bine definite cerințele documentației necesare pentru solicitarea înregistrării fiscale, responsabilitățile specifice ale fiecărei autorități implicate în procesul de înregistrare, cât și condițiile în care se poate solicita înregistrarea, inclusiv termenele și modalitățile de comunicare a informațiilor. Astfel, actuala procedură facilitează un proces mai eficient și mai transparent de înregistrare din oficiu a contribuabililor, implementând garanții procedurale suplimentare în beneficiul contribuabililor.